

УДК 7.012:76:
7.071.1"1920/30"

DOI:10.30857/2617-
0272.2020.4.4.

БУДНИК А. В.

Київський національний університет культури і мистецтв

ЮРІЙ КРИВДІН – МАЛОВІДОМЕ ІМ'Я УКРАЇНСЬКОГО ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ 1920–30-х рр.

Мета: впорядкувати і проаналізувати спадщину маловідомого митця, зібрати біографічні дані, відстежити зв'язок творчих принципів із світовими трендами у графічному дизайні означеного періоду.

Методологія. Для проведення дослідження використано історично-порівняльний та мистецтвознавчий методи аналізу.

Результати. Протягом 1920–30-х рр. в українській журнальній графіці відбулася остаточна трансформація від естетики модерну і еклектики до стилістики конструктивізму, що покликала до творчості майстрів нового типу графічного мислення, як, наприклад, Юрій Пилипович Кривдін. У розвідці вперше проаналізовано діяльність маловідомого представника українського конструктивізму – Ю. Кривдіна, який працював у царині журнальної графіки і макетування, колажування, книжкового оформлення. Досліджено впливи світових тенденцій графічного дизайну на творчість майстра, типологію наслідування. Зібрано зразки автографів митця і систематизовано видавничі сфери, до яких доклав зусиль митець. Побіжно оглянуто його літературну діяльність та її зв'язок із художньою творчістю.

Наукова новизна. Щодо Ю. Кривдіна не існувало мистецтвознавчих розвідок у фаховій літературі. Вперше висвітлено джерела, що вплинули на творчу манеру майстра, а також систематизовано сфери його діяльності.

Практична значущість. В умовах розвитку української культури у парадигмі незалежної держави зростає значення відкриття маловідомих сторінок становлення вітчизняного дизайну, які заклали фундамент новітнього мистецтва.

Ключові слова: Український конструктивізм, оформлення друкованої продукції, колаж, фотомонтаж.

Вступ. Пошуки національних набутоків у візуальній культурі змушують нас вдаватися до творчості маловідомих особистостей українського дизайну, таких, як наприклад, художник журналу ВУФКУ «Кіно» – Юрій Пилипович Кривдін. З огляду на привласнення російськими мистецтвознавцями терміну «конструктивізм» і використання його виключно у словосполученні із прикметником «російський» (навіть не «радянський»), варто звернутися до найкращих часів розвитку течії в Україні – періоду діяльності Всеукраїнського фотокіноуправління (1922–1930 рр.) і підпорядкованого йому часопису «Кіно» (1926–1930 рр.).

Аналіз попередніх досліджень. Використовуючи історично-порівняльний метод і метод мистецтвознавчого аналізу спробуємо відстежити творчу діяльність

Ю. Кривдіна у журнальній графіці 1920–30-х рр. Вперше після десятиліть забуття цікаве нам прізвище з'явилося у дослідженні Інни Золотоверхової «Український радянський кіноплакат 20–30-х років» 1983 року видання, однак далі ніж просто згадування Юрія Пилиповича, як члена постійного складу часопису ВУФКУ «Кіно», справа не пішла [2, с. 24]. Останнім часом увага мистецтвознавчої спільноти все частіше повертається до маловідомих постатей, дотичних до журнального дизайну та ілюстрації. Наприклад, Оксана Ламонова писала про художника українського кіноплакату та ілюстратора Анатолія Бондаровича [6]. Статтю Н. Титаренко про харківського графіка Всеволода Аверіна було опубліковано у Віснику ХДАДМ [9]. Прізвище Ю. Кривдіна двічі промайнуло у

статтях Ярини Цимбал про Миколу Бажана на сайті «Тиждень.ua», але оприлюднення належних йому творів не відбулося, а сам митець згадувався виключно у зв'язку із М. Бажаном [10, 11]. Персонально його постаті не було присвячено жодної наукової або публіцистичної статті. У фахових оглядах його прізвище не фігурує у якості першопрохідців українського дизайну [7]. Проте, Ю. Кривдін є одним із перших професійних арт-директорів профільного рекламного видання, який увів у повсякденну практику такі надсучасні для того періоду прийоми, як колаж і фотомонтаж, журнальну типографіку, використання модульних сіток, побудованих за принципами конструктивізму.

Постановка завдання. Впорядкувати і проаналізувати спадщину біографічних даних щодо митця Ю. Кривдіна, відстежити зв'язок творчих принципів із світовими трендами у дизайнерському оформленні журналів і книжкових видань того часу.

Основні результати. Журнальна графіка за своєю природою позбавлена станкового характеру книжкової ілюстрації і декоративно-орнаментального графічного оздоблення, оскільки існує у дещо іншій системі координат. Візуальне наповнення часописів активно взаємодіє як із половою складання, так й із типографікою, особливо коли йдеться про періодичні видання доби конструктивізму. Також, якщо книжковий ілюстратор у переважній більшості передавав справу макетування іншому працівнику видавництва, то бурхливі часи переформатування суспільства викликали до дій фігури із новими функціями – як візуалізаторів контенту, так і конструкторів видання. Для визначення такої діяльності можна вжити ще термін «монтаж», як еквівалент сучасній дефініції «дизайн». Саме таким словом було прописано діяльність з конструювання видання на звороті титульної сторінки «Жовтневого збірника панфутуристів» (1923) приватного футуристського видавництва «Golfstrom».

Візуальна стилістика колажу і фотомонтажу формувалася під впливом конструктивізму, а також була суголосна із практикою європейських течій Баугауз (Німеччина) і De Stijl (Нідерланди). На разі, фотомонтаж у системі координат конструктивізму виходить із забуття, свідченням чого є експонування фотомонтажних розворотів із часопису «Кіно» на виставці ВУФКУ. LOST & FOUND (2019) у Національному центрі Олександра Довженка, як чорно-білої графіки без тексту. Таке, на погляд автора статті, є помилкою, оскільки фотоколажі створювалися авторами з огляду на присутність тексту як повноправної частини композиції аркушу і беручі до уваги його вплив на організацію простору журнального розвороту. Опосередкованим доказом цього є наявність на деяких композиціях чорно-білих лінійок, які ставилися замість текстових рядків. У переважній більшості це твори горизонтальної орієнтації, розраховані на розворот, хоча зустрічаються і сторінкові композиції, і заставки до статей, рубрики тощо.

Одним з часописів, що намагалися повновому макетувати свій внутрішній простір був журнал ВУФКУ «Кіно», який видавався з 1926 року. Цікавим представником стилю конструктивізму у журнальному дизайні і є Ю. Кривдін, якого М. Бажан запросив у якості дизайнера журналу «Кіно». Ю. Кривдін став першим художнім редактором періодичного видання у сучасному його розумінні: виконував монтаж всього часопису і окремі фотоколажі для певних кінематографічних тем, а також реклами-анонси стрічок у прокаті.

Як пише І. Золотоверхова, до видання часопису, який виконував важливу функцію розповсюдження інформації щодо нових кінофільмів, було залучено провідні мистецькі сили України: «До постійного складу журналу входили: О.П. Довженко, Ф.С. Красицький, М.І. Івасюк, М.М. Глухов, К.Г. Болотов, В.В. Дев'ятнін, Ю.П. Кривдін,

Г.М. Пустовійт та ін.» [2, с. 24]. Сам факт наявності Кривдіна серед переліку таких авторитетних постатей як Довженко, Красицький, Івасюк, Пустовійт свідчить про його вагому роль у процесі, а якщо зважити на факт, що більшість перелічених майстрів тяжіли до класичної ілюстративної традиції, то можемо зробити висновок, що Кривдін був єдиним «чистим» художником нового напрямку – конструктивізму і застосував його у дизайні (монтажі) періодичного видання. Нажаль, реквізитні дані журналу не дають повної картини, хто і у яких саме сегментах працював над створенням візуального обліку часопису. Але майже у кожному числі був наявний перелік «художні роботи: ...» і якщо відкинути митців, які точно асоціюються із малюванням власноруч, то у переважній більшості випадків лишається саме Ю. Кривдін.

Проаналізуємо вищезгаданий перелік «художників журналу «Кіно»», який наводить систематичний показник змісту журналу [3, с. 160–161]:

2104. О. Довженко, М. Глухов // 1926. – № 4, лют. – 2-а с. обкл.

2105. О. Довженко, М. Глухов, Сидоров, К. Болотов, Іванов, Босулаєв // 1926. – № 6/7, трав. – 2-а с. обкл.

2106. К. Болотов, Г. Орлов, Іванов // 1926. – № 9, лип. – 2-а с. обкл.

2107. Ф. Красицький, Кривдін, Девятнін, Цівчинський // 1927. – № 1 (13), січ. – 3-я с. обкл.

2108. К. Болотов, Ю. Кривдін, Г. Пустовійт, Б. Бамський // 1927. – № 2 (14), січ. – 3-я с. обкл.

2109. В. Девятнін, Ю. Кривдін // 1927. – № 4 (16), лют. – 3-я с. обкл.

2110. В. Татлін, Б. Крюков, Ю. Кривдін // 1927. – № 5 (17), трав. – 3-я с. обкл.

2111. Касіян, Е. Поздняков, Е. Пестун, Ю. Кривдін, М. Цівчинський // 1927. – № 6 (17), берез. – С. 1.

2112. Ю. Кривдін, В. Девятнін // 1927. – № 8 (20), трав. – С. 1.

2113. В. Татлін, Ю. Кривдін, В. Девятнін, Г. Дубинський // 1927. – № 9 (21), трав. – С. 1.

2114. К. Болотов, Б. Крюков, Ю. Кривдін, Тельніхін // 1927. – № 11 (23), черв. – С. 1.

2115. О. Рубан, Ю. Кривдін // 1927. – № 12 (24), черв. – С. 1.

2116. Г. Орлов, Ю. Кривдін, М. Івасюк // 1927. – № 13 (25), черв. – С. 1.

2117. Ю. Кривдін, М. Івасюк, С. Зальцер, Е. Мордмілович // 1927. – № 14 (26), лип. – С. 1.

2118. Ф. Красицький, Ю. Кривдін, Г. Орлов // 1927. – № 15/16 (27/28), серп. – С. 1.

2119. Ю. Кривдін, В. Девятнін, Г. Крюков // 1928. – № 17 (29), верес. – С. 1.

2120. Ф. Красицький, В. Девятнін, Г. Крюков, О. Сідоров, Ю. Кривдін // 1927. – № 18 (30), жовтн. номер. – С. 1.

2121. Б. Крюков, Ю. Кривдін, В. Девятнін // 1927. – № 19/20 (31/32), жовт. – С. 1.

2122. Ю. Кривдін, Б. Крюков та ін. // 1927. – № 23/24 (35/36), груд. – С. 1.

2123. Г. Пустовойт, К. Болотов, Ю. Кривдін, В. Девятнін // 1928. – № 2 (38), лют. – С. 1.

2124. Шкляєв, Кривдін та ін // 1928. – № 3 (39), берез. – С. 1.

2125. К. Болотов, Ю. Кривдін, С. Нижник // 1928. – № 9 (45), верес. – С. 1.

2126. К. Болотов, Ю. Кривдін // 1928. – № 10 (46), жовт. – С. 1.

2127. Ю. Кривдін, Нижник, Є. Вербицький // 1928. – № 11 (46), листоп. – С. 1.

2128. І. Нижник, Ю. Кривдін, Борисенко // 1929. – № 2 (50), січ. – 2-а с. обкл.

2129. Ю. Кривдін, І. Нижник // 1929. – № 3 (51), лют. – 2-а с. обкл.

Як бачимо, Ю. Кривдін зустрічається найчастіше інших митців – 22 рази. Найближчі його конкуренти – В. Девятнін (8 згадувань) і К. Болотов (7). Таке надає нам підстави вважати його фактично «монтажером» (за термінологією

панфутуристів) часопису. Прикметно, що його прізвище з'являється із 1927 року, коли редакція часопису перемістилася із Харкова до Києва. Його ініціали зустрічаються як на обкладинці, так і на фотомонтажних розгортках, які побудовані на тісній взаємодії кадрованих світлин із типографським текстом і вимагають особистого втручання автора у верстку текстових колонок. Причому така верстка, у свою чергу, вимагає змістовного акцентування збільшеною відстанню між літерами (розрядкою) або «жирним» шрифтом, що також потребує усвідомлення специфіки поданого матеріалу.

Дизайнерські рішення на таких розворотах зазвичай будуються на основі динамічної композиції із домінантою у центрі. Це – матеріали про стрічки «Цемент» (рис. 1), «Микола Джеря» (рис. 2), «Одинадцятий» (рис. 3), «Борислав сміється» (рис. 4), «Непереможні» (рис. 5). Інший принцип побудови – із наповненням по периферії аркушу – демонструють оздоблення статей «Сталь, хліб і целулойд» (рис. 6), «Про фільм «За стіною»» (рис. 7), «Два дні» (рис. 8). Зустрічаються варіанти заповнення колажем однієї сторінки, із незначним перетіканням на сусідню сторінку, як наприклад, «Позбавлені дня» (рис. 9). Абсолютно досконаліми у своїй системі координат виглядають сторінкові анонси для кінофільмів «Василина» (рис. 11) і «Крізь сльози» (рис. 12), які оперують такими інструментами конструктивізму, як контраст динаміки і статичності, використання геометричних елементів, розміщення фотографій у колоподібних контейнерах, кадрівання світлин та гра з їхніми масштабами, комбінування зображень із акцидентними шрифтами. У межах цієї статті не можна взяти на себе відповідальність стверджувати, що й інші фотоколажі було вироблено Ю. Кривдіним, оскільки вони не

мають підписів, але дозволимо собі висловити припущення, що не тільки великі колажі, а й дрібні конструктивістські елементи теж були справою його рук.

Долучався митець і до інших елементів оформлення видань, як журнальних, так і книжкових. Характерною особливістю обкладинок у виконанні Ю. Кривдіна є проста геометрична конструкція із додаванням одного виразного фрагмента фотографії, кадрованого і позбавленого зайвого тла (рис. 12–15). Використовуються авторські рукописні шрифти без засічок, що діагностується дещо різним накресленням однакових літер. Стримане кольорове рішення продиктовано обмеженою кількістю фарб (не більше 2-х) відповідно до застосованої технології високого друку. Ю. Кривдін зарекомендував себе і як майстер суто геометричних рішень без використання світлин (рис. 16, 17).

Художник, як і більшість його сучасників, позначав свої твори у різний спосіб, з чого можна скласти ілюстративну типологію підписів (рис. 18). Нажаль, більшість колажів у часописі «Кіно» не підписано і ми можемо припускати авторство лише по опосередкованих ознаках.

Частина наведених підписів запозичена із рукотворних малюнків у виконанні Ю. Кривдіна, але вони дещо поступаються творам інших авторів, однак (що нам особливо цікаво) свідчать про його відповідальність за формування візуального наповнення часопису. Таке відноситься до ілюстрацій фельетону автора Сніжина В. «Троє» у № 21/22 (33/34) журналу «Кіно».

До загального доробку митця можна докласти і таку інформацію, що він займався перекладами із німецької. За свідченнями рецензентів, Ю. Кривдін робив це якісно та із збереженням стилістичних особливостей певного автора [8].

Рис. 1. Журнальна розгортка «Цемент». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», №12(24), 1927

Рис. 2. Журнальна розгортка «Микола Джеря». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 12, 1926

Рис. 3. Журнальна розгортка «Одинадцятий». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 21/22 (33/34), 1927

Рис. 4. Журнальна розгортка «Борислав сміється». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 14 (26), 1927

Рис. 5. Журнальна розгортка «Непереможні». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 17 (29), 1927

Рис. 6. Журнальна розгортка «Сталь, хліб і целулоїд». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 18 (30), 1927

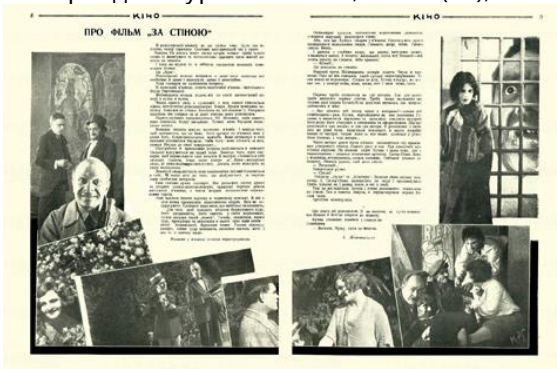

Рис. 7. Журнальна розгортка «За стіною». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 19/20 (31/32), 1927

Рис. 8. Журнальна розгортка «Два дні». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 9 (21), 1927

Рис. 9. Журнальна розгортка «Позбавлені дня». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 7 (19), 1927

Рис. 10. Журнальна реклама-анонс «Кризь слюзи». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 1 (37), 1928

Рис. 11. Журнальна реклама-анонс «Василина». Ю. Кривдін. Журнал «КІНО», № 21/22 (33/34), 1927

Рис. 12. Обкладинка видання «Кіно». Ю. Кривдін. 1928

Рис. 13. Обкладинка видання «Що таке кіно». Ю. Кривдін. 1930

Рис. 14. Обкладинка видання «Три оператори». Ю. Кривдін. 1930

Рис. 15. Обкладинка видання «Одинадцятий». Ю. Кривдін. 1928

Рис. 16. Титульна сторінка видання «Одинадцятий». Ю. Кривдін. 1928

Рис. 17. Обкладинка книги Є. Перегуди «Об'єктивом з авта». Ю. Кривдін. 1931

Рис. 18. Підписи Ю. Кривдіна у журнальних та книжкових виданнях. 1927–1931 рр.

Виходячи з такого факту досконалого знання іноземної мови, можна припустити, що митець міг ознайомлюватися із матеріалами щодо Баугаузу у першоджерелах, хоча й часопис «Нова генерація» присвячував цій течії у мистецтві ілюстровані статті українською мовою.

Приклади літературної діяльності Ю. Кривдіна вражають діапазоном жанрів – від журнальних статей [5] до книжок («Що таке кіно», 1930). Також Юрій Пилипович писав сценарії, наприклад «Країна повинна знати своїх героїв» (у співавторстві з О. Чернявським), що свідчить про його глибоке розуміння специфіки кінематографічного процесу.

Окремо треба зупинитися на моментах біографії цікавої нам персони. Даних обмаль, але відомо, що він був сином командира 12-го пішого Брацлавського полку Дієвої Армії УНР Пилипа Васильовича Кривдіна [4]. Батько його був однополчанином із татом Миколи Бажана. Юрій і Микола товаришували ще із часів навчання гімназії в Умані, можливо це і вплинуло на запрошення Ю. Кривдіна для візуалізації обліку «Кіна». Взаємини не припинилися і далі – Ю. Кривдін керував створеним М. Бажаном видавництвом «Укртеакіновидав». Втім, згодом їхні шляхи кардинально розходяться: Бажан робить стрімку партійну кар'єру, а Юрій зникає із панорами художнього життя з невідомих причин, щодо яких ми можемо тільки здогадуватися. Діапазон звинувачень у випадку репресій міг коливатися від діяльності його батька до підозр у шпигунстві на німецьку розвідку з огляду на знання мови.

Чи були у Ю. Кривдіна сподвижники у царині графічного дизайну? Так, звісно. На початку кар'єри дизайном захоплювався і Микола Бажан. У саме цьому жанрі деінде працював К. Болотов, однак він частісінько відволікався на створення повноформатних літографських кіноплакатів, проте так само писав статті і сценарії.

Ще кілька майстрів із нерозшифрованими монограмами і нерозбірливими підписами сповідували естетику конструктивізму у фотомонтажі, але такого великого доробку, як Ю. Кривдін, не продемонстрував ніхто. Майстром фотоколажу іноді вважають Василя Єрмілова, називаючи його стиль «конструктивістського колажу й топографічного дизайну ... конструктивістським динамізмом (спіралізмом)» [1], але ілюстрації, які наводяться у зв'язку з цим, датуються 1950-ми рр. Тож, маємо справу із чи не єдиним «чистим» представником стилю конструктивізм у оформленні і макетуванні журналів в Україні 1920–30-х рр.

Висновки. Протягом 1920–30-х рр. в українській журнальній графіці відбулася остаточна трансформація від естетики модерну і еkleктики до стилістики конструктивізму, що покликала до творчості майстрів нового типу графічного мислення, як, наприклад, Ю. Кривдін. Вперше проаналізовано діяльність маловідомого представника українського конструктивізму – Ю. Кривдіна, який працював у царині журнальної графіки і макетування. Зібрано зразки автографів митця і систематизовано різновиди діяльності у видавничій сфері, до яких доклав зусиль майстер. Проаналізовано західні аналоги і європейські течії, під впливом яких знаходився майстер, зокрема, німецький Баугауз і нідерландський «Де стейл» (De Stijl). Таке свідчить про паралельність розвитку вітчизняного граф-дизайну із світовою візуальною культурою і графічним дизайном, зокрема. Означене вище підвищує цінність ідентифікованого матеріалу для розвитку сучасного українського дизайну.

З огляду на відсутність повних біографічних даних, у подальших дослідженнях хотілося б встановити освіту митця, докладніше дізнатися витоки походження творчої манери Ю. Кривдіна і отримати дані про закінчення його життєвого шляху, оскільки у 1930-х рр. він цілком зникає із панорами художнього і культурного життя, можливо,

внаслідок сталінських репресій, розгромів організацій, у яких він працював або через подробиці родинного життя (батько перебував у лавах УНР). Варті уваги інші малодосліджені представники конструктивізму, залучені до роботи у журналі «Кіно»: автор нерозшифрованої монограми «АТЛ», Костянтин Болотов, Іван Нижник. Щодо

майстра «АТЛ» і Болотова – такі саме митці фігурують у дослідженні І. Золотоверхової у якості авторів кіноплакатів. Зовсім не досліджена діяльність Ю. Кривдіна у керівництві створеного М. Бажаном видавництва «Укратеакіновидав», куди він потрапив за протекцією останнього.

Література

1. Жмурко Т. Суровый харьковский авангард Василия Ермилова. URL: https://birdinflight.com/ru/pochemu_eto_shedevr/20190117-ermilov.html?fbclid=IwAR0WYVGJ9YoXDqA4R0dW94nTYKzzWPHcfYCL0dk8FsznHTVeYhtJ5BwSZU78 (дата звернення: 15.03.2020).

2. Золотоверхова І. І. Український радянський кіноплакат 20–30-х років. Київ: Наукова думка, 1983. 128 с.

3. "Кіно" (1925–1933): сист. покажч. змісту журн. / авт.-упоряд.: Н. Казакова, Р. Росляк; авт. вступ. ст.: Л. Брюховецька, С. Тримбач; наук. ред.: В. Кононенко, С. Тримбач; М-во культури України, Держ. закл. "Нац. парлам. б-ка України". К., 2011. 256 с.

4. Кривдін Пилип Васильович. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кривдін_Пилип_Васильович (дата звернення: 02.04.2020).

5. Кривдін Ю. Фотофабрика: [про виготовлення фотоматеріалів та фотоапаратів на Київ. кіноф-ці «Українфільм»] Кіно. Київ, 1931. № 1 [97]. С. 6–7.

6. Ламонова О. Анатолій Бондарович – ілюстратор дитячої літератури URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/StudM_2015_4_9 (дата звернення: 23.03.2020).

7. Павлевич К. Назад до витоків: основоположники українського дизайну. URL: <https://telegraf.design/nazad-do-vitokiv-osnovopolozhniki-ukrayinskogo-dizajnu> (дата звернення: 29.03.2020).

8. Сушицький Б. Й. Дельмонт "Дикі звірі в кіні". Кіно-газета. 1930. № 13 (43)–14 (44). С. 6.

9. Титаренко Н. В. Прикладна графіка харківського художника Всеволода Аверіна. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2013_4_22 (дата звернення: 12.11.2018).

10. Цимбал Я. Далекі кораблі, які везуть на тропіки. URL: <https://m.tyzhden.ua/publication/235177> (дата звернення: 02.04.2020).

11. Цимбал Я. Небажаний Бажан. URL: <https://m.tyzhden.ua/publication/236424> (дата звернення: 02.04.2020).

References

1. Zhmurko, T. (2019). Surovyj har'kovskij avangard Vasilija Ermilova [Harsh Kharkov avant-garde of Vasily Ermilov]. URL: https://birdinflight.com/ru/pochemu_eto_shedevr/20190117-ermilov.html?fbclid=IwAR0WYVGJ9YoXDqA4R0dW94nTYKzzWPHcfYCL0dk8FsznHTVeYhtJ5BwSZU78 (last accessed: 15.03.2020) [In Russian].

2. Zolotoverkhova, I.I. (1983). Ukrainyskyi radianskyi kinoplakat 20–30-kh rokiv. [Ukrainian Soviet movie poster of the 20s and 30s]. Kyiv: Naukova dumka. 128. [in Ukrainian].

3. Kazakova, N., & Rosliak, R. (2011). "Kino" (1925–1933): Systematychnyi pokazhchyk zmistu zhurnaluv ["Kino" (1925–1933): A systematic index of the content of the journal]. Kyiv. 256. [in Ukrainian].

4. Kryvdin Pylyp Vasylovych [Kryvdin Pylyp Vasylovych]. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Кривдін_Пилип_Васильович (last accessed: 02.04.2020) [In Ukrainian].

5. Kryvdin, Yu. (1931). Fotofabryka [Photo factory]. Kino. Kyiv. 1 [97]. 6–7. [In Ukrainian].

6. Lamonova, O. (2015). Anatolii Bondarovyč – iliustrator dytiachoi literatury [Anatoliy Bondarovyč is an illustrator of children's literature]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/StudM_2015_4_9 (last accessed: 23.03.2020) [In Ukrainian].

7. Pavlevych, K. (2017). Nazad do vytokiv: osnovopolozhnyky ukraïnskoho dizajnu [Back to the origins: the founders of Ukrainian design]. URL: <https://telegraf.design/nazad-do-vitokiv-osnovopolozhniki-ukrayinskogo-dizajnu> (last accessed: 29.03.2020) [In Ukrainian].

8. Sushytskyi, B.Y. (1930). Delmont "Dyki zviri v kiny" [Delmont "Wild animals in the cinema"]. Kino-gazeta. № 13 (43)–14 (44), 6. [In Ukrainian].

9. Tytarenko, N.V. (2013). Prykladna hrafika kharkivskoho khudozhnyka Vsevoloda Averina [Applied graphics by Kharkiv artist Vsevolod Averin]. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2013_4_22 (last accessed: 12.11.2018) [In Ukrainian].

10. Tsymbal, Ya. (2019). Daleki korabli, yaki vezut na tropiky [Distant ships carrying to the tropics].

URL: <https://m.tyzhden.ua/publication/235177> (last accessed: 02.04.2020) [In Ukrainian].

11. Tsymbal, Ya. (2019). Nebazhanyi Bazhan [Unwanted Bazhan]. URL: <https://m.tyzhden.ua/publication/236424236424> (last accessed: 02.04.2020) [In Ukrainian].

YURIY KRYVDIN – THE UNKNOWN NAME OF THE UKRAINIAN GRAPHIC DESIGN OF THE 1920–30s

BUDNYK A. V.

Kyiv National University of Culture and Arts

Purpose: organize and analyze the legacy of a little-known artist, make an attempt to collect biographical data, trace the relationship of creative principles with world trends in graphic design of that period.

Methodology. Historical-comparative and art-scientific methods of analysis were used for the research.

Results. During the 1920s and 1930s, Ukrainian magazine graphics underwent a final transformation from the aesthetics of modern and eclecticism to the style of constructivism, which called for the work of masters of a new type of graphic thinking, such as Yuriy Kryvdin. The investigation for the first time analyzed the activities of a little-known representative of Ukrainian constructivism – Yuriy Kryvdin, who worked in the field of magazine graphics and layout, collage, book design. The influences of world tendencies of graphic design on creativity of the master, typology of imitation are investigated. Samples of the artist's autographs were collected and the publishing spheres to which the artist made efforts were systematized. His literary activity and its connection with artistic creativity are briefly reviewed.

Scientific novelty. As for Kryvdin, there was no art criticism in the professional literature. For the first time, the sources that influenced the creative style of the master

ЮРИЙ КРИВДИН – МАЛОИЗВЕСТНОЕ ИМЯ УКРАИНСКОГО ГРАФИЧЕСКОГО ДИЗАЙНА 1920–30 ГГ.

БУДНИК А. В.

Киевский национальный университет культуры и искусств

Цель: упорядочить и проанализировать наследие малоизвестного художника, осуществить попытку сбора биографических данных, отследить связь творческих принципов с мировыми трендами в графическом дизайне указанного периода.

Методология. Для проведения исследования использованы сравнительно-исторический и искусствоведческий методы анализа.

Результаты. В течение 1920–30-х гг. в украинской журнальной графике произошла окончательный переход от эстетики модерна и эклектики к стилистике конструктивизма, что потребовало мастеров нового типа графического мышления, таких как, например, Юрий Кривдин. В статье впервые проанализирована деятельность малоизвестного представителя украинского конструктивизма, который работал в области журнальной графики и макетирования, коллажирования, книжного оформления. Исследовано влияние мировых тенденций графического дизайна на творчество мастера, установлены источники наследования. Собраны образцы автографов художника и систематизированы издательские сферы, к которым приложил усилия мастер. Была рассмотрена его литературную деятельность и ее связь с художественным творчеством.

Научная новизна. По Кривдину не было искусствоведческих исследований в профессиональной литературе. Впервые

are highlighted, as well as the spheres of his activity are systematized.

Practical significance. With the development of Ukrainian culture in the paradigm of an independent state, the importance of opening the little-known pages of the formation of national design, which gave the foundation of modern art.

Key words: *Ukrainian constructivism; print production; collage; photo montage.*

освещены источники, повлиявшие на творческую манеру мастера, а также систематизированы сферы его деятельности.

Практическая значимость. В условиях развития украинской культуры в парадигме независимого государства возрастает значение открытия малоизвестных страниц становления отечественного дизайна, которые заложили фундамент нового искусства.

Ключевые слова: *украинский конструктивизм; оформление печатной продукции; коллаж; фотомонтаж.*

ІНФОРМАЦІЯ
ПРО АВТОРА

Будник Андрій Вікторович, канд. мистецтв., член Національної спілки художників України, старший викладач кафедри графічного дизайну, Київський національний університет культури і мистецтв, ORCID 0000-0002-0719-2231, **e-mail:** budnik_andriy@ukr.net

Цитування за ДСТУ: Будник А. В. Юрій Кривдін – маловідоме ім'я українського графічного дизайну 1920–30-х рр. *Art and design*. 2020. №4(12). Р. 60–69.

[https://doi.org/
10.30857/2617-
0272.2020.4.4](https://doi.org/10.30857/2617-0272.2020.4.4)

Citation APA: Budnyk, A.V. (2020) Yuriy Kryvdin – the Unknown Name of the Ukrainian Graphic Design of the 1920–30s. *Art and design*. 4(12). 60–69.